

Tõe Sõnumid

10. aastakäik.

Tallinnas, 1926.

Nr. 12.

Wõitlus „neitsist sündimise“ ümber

Juba paljud ristiusu põhitõed seisawad arwustuse all. Praegu on käimas wõitlus alalhoidlaste ja moodsa usu woolu pooldejate wahel „neitsist sündimise“ üle.

Mitu suuremat usufeltsi on tähtsamad sellest wõitlusest osawõtjad.

Mõlemas leeris on olemas piiskopid, professorid ja juhtiwad waimulitad. Igal pühapäewal kaitsewad nad kantsliteist ja kõnetoolidelt oma seisukohti ja tungiwad mastastele kallale. Ahwardatakse tetsferi nimega; asutatakse uurimise komisjone, wõetakse otsused vastu piüüdes sel teel kriisi eemaldada. Tõesti Siioni laew on tormi kätte jõudnud.

Jesuse neitsist sündimise eitamine toob endaga kaasa järgmised halwad järeldused.

Esiteks tühistab see Jesaia prohwetikuulutuse: „Seepärast tahab Issand ise teile imetähe anda; waata, neitsit saab käima peale ja toob poja ilmale, ja peab temale

panema nime: Immanuel“ Jesaia 7, 14. Kui neitsist sündimine ei ole õige, siis on ka Jesaia wale prohwet aga siiski on tema

mitmed teised ettekuulutused Messiasst tõdenenud ilma erandita. Lugeses 53. peatükki peab tulema otsusele, et prohwet oli tõesti püha Waimu läbi ette kuulutanud Kristusest.

Teiseks saab ka Uue Testamendi lugu Jesuse sündimisest tühistatud. Matteuse 1, 18—23 räägib apostel kõikumatult neitsist sündimisest mis Jesaia ettekuulutust tõendab.

Samuti ka Luka teatab oma ewangeliumi alguses, et tema siht on jutustada neid asju, mis on kindel tõde w. Luka 1, 1—4. Ja algfogudus ustus tõeliselt Luka raamatut. Efimese peatüki 26—38 salmid annawad selge ja

täpse kirjelduse imelisest Kristuse ilmalemisest. Ingel Gabriel teatas Mariale, kes oli neitsi, et ta saab Pühast Waimust ümbrit-

„Kartte Jumalat ja andke temale au!“ — Inglise

setud ja toob poja ilmale, keda peab Jumala Pojaks hüütama. Maria ei saanud sellest aru, kuidas võib see võimalik olla. (Salm. 34). Aga ta uskus kui ingel finnitask, et „Jumala juures ei ole ükski asi võimata“, salm 37.

Neitsist sündimist ei mõistnud Maria, apostlid ega algkogudus, kuid nad uskusid seda kui sündinud fakti. „Aga ust on kindel lootus nende asjade peale, mis weel oodatasse, ja nende asjade märguandmine, mis ei nähta“. Ebreas 11, 1.

Palju asju on olemas, mida oleme sunnitud vastu võtma sündinud tõdedena, ilma et neile otsida tõendusit. Loodus on täis seletamata imesid. Reegi praegusaegsetest teadlastest või teoloogidest ei võia anda rahuldavaid vastuseid mitmetele küsimistele, mis Issand Sobilt küsis; ja fiiski on need küsimised enam vähem tuntud tõeasjad.

Luka raamat sisaldab jutustuse Kristuse imetegudest, tema ülestõusmisest, taevaminemisest ja tema jälletulemise tõotusest. Moodne usuteadus (usuwool) peab ingel Gabrieli ja apostleid waletunnistajateks ja mitte usaldusväärilisteks. Kolmandaks järelduseks oleks olnud, et Piibli loo eitamine tõendaks, et Kristus oli sündinud väljaspool abielu. Sellest arwamisest ei võia meie mõõduda. Need, kes seda pooldawad, ühinewad filmatirjalikkude wariseeridega nende haawawas ütlemises: „Meie ei ole mitte pordu elust sündinud“. Joann. 8, 41. See arwamine teeks maailma suurema õpetaja ja aulisema eeskuju langenud inimese järeltulejaks. Sellega oleks ka Kristuse pühalik olek eitatud. On iseenesest selge, et kui tema sündis loomulikult wiisil, maifest wanematest, fiis ei olnud ta mitte Jumala Poeg. Kes eitawad neitsist sündimist saawad warem ehk hiljem ka Kristuse pühalikku olekut eitama, sest need kaks on lahutamatud.

Gabriel finnitub Mariale, et last peab hüütama Jumala Pojaks. Kristuse ristimisel tuli hääl Isalt: „See on minu armas Poeg, kellest mul hea meel on“ Matteuse 3, 17. Apostel Joannes jättis tunnistuse: „Alguses oli Sõna, ja Sõna oli Jumala juures, ja Sõna oli Jumal... Tema oli maailmas, ja maailm on tema läbi tehtud, ja maailm ei tunnud teda mitte... Ja Sõna sai lihaks ja wõttis kui ühes majas meie seas elada“ Joannese 1, 14. Paulus nimetab teda: „Jeesus, Jumala Poeg“, (Ebreas 4, 14) ja Kristus ei eitanud kunagi oma pühalikku olekut, waid alati finnitask seda.

Beetruse tunnistuse peale, et Tema on Kristus elawa Jumala Poeg, ütles Jeesus et ta tahab omale koguduse walmistada ja põrgu wärawad ei pea seda mitte ära wõitma“ Matt. 16, 16—18. See on ettekuulutus, et kurjad wäed saawad kiusama neid, kes usuwad, et Kristus on Jumala Poeg. See selgitab praegust kallaletungimist selle suure ristiusu põhialusele.

Praegune usust langemise wool, mis eitab, et Kristus on Jumala Poeg, ilminud lihas, on kirjeldatud 1 Joan. 4, 1—3 kus seda nimetatakse „Kristuse wastase waimuks“.

Kogudusele, kes rajatud kalju peale, uskudes Kristuse pühalikku olekuse, on tõotatud wõtmed, mis awawad taewase kuningriigi. Kuidas on Kristuse wastastel võimalik sinna pääseda? Kas võime nimetada Gabrieli, Jehowat, Kristust, Joannest, Paulust ja teisi apostlid waletunnistajateks? Kui Kristus ei ole Jumala Poeg, fiis oli ta suurim petis, mida ajalugu kunagi oleks tundnud, ja ei wääri meil lootust ega usku; fiis wõiks teda kõrwu seada „patu inimesega, kes otsegu Jumal Jumala templis istub, ja näitab iseennast otsegu peaks tema Jumal olema“ 2. Tessal. 2, 3—4.

Tõendamise, et Kristus oli ainult hää inimene ja suur õpetaja, asetab ristiusu samale astmele kus Buddha ja teised suured paganlikud usundid asuwad, mis on ehitatud nende asutajate mõtteteadusele.

Moodne usuteadus annab ristiusule furnud Kristuse, sest ta eitab ka tema ülestõusmist. See ei tunnista Joannese nägemist, et Kristus ilmus temale Patmose saarel ja ütles: „Mina olen elaw, ja olin furnud ja waata, ma elan igaweste igaweseks ajaks, aamen. Ja minu käes on põrgu ja surma wõtmed“. Joan. ilm. 1, 18. Surnud Kristus tähendab furnud usku, mis eluta ja wäeta nagu paganlus.

Mitte rahuldudes Kristusest tema pühaliku päritolu riisumisega, läheb uus usu wool laugemale ja peab teda, nagu ka igat inimest, algloomade järeltulejaks. Mis võib olla suurem Jumala pillamine kui see? Kuu võib taewas niisugust pilget kannatada?

Maailma walitseja ei wõi igaweseks waikida. Kes eitawad neitsist sündimist saawad warem ehk hiljem eitama ka kõiki teisi usualuseid ja heidawad Piibli kõrwale. Zoomine, patulangemine, lunastustõõ, neitsist sündimine, ineteod, ülestõusmine, taevaminemine ja teine tulemine peawad saama

kas tunnistatud või ära saladud üheskoos. Piibel on kas tõde või pettus. Kristus on kas Jumala Poeg või pettis. Meie peame pooldama üht ehk teist seisukohta täielikult. Erapooletuks jääda ei saa. See mis oli apostlite aeg tõde, on ka praegu tõde. Mõõduvad ajad ei või muuta tõde waleks. Tõde võib äralikata ja naerda, aga ta saab ühes nendega, kes teda armastavad ja

temale alluvad, wõitu pühitsema. Teised, kes peawad walet oma warjupaigaks, ja pimedust enam armastavad kui walguft, saawad häbisse ja laotust kannatama.

„Targad on häbi sisse saanud, nemad on ära-ehmatanud ja finni wõetud; waata, nemad on Jehowa sõna ära põlanud, ja mis asja tarkus peaks neil olema?“ Jer. 8. 9.
L. G. Bunch.

Kes võib selle armastuse vastu seista?

Ma tahan teile rääkida Jumala armastusest selleks walin enam tuntud kirjakohta: „Sest nõnda on Jumal maailma armastanud, et tema oma ainusündinud Poja on annud, et ükski, kes tema sisse usub, ei pea hukka saama, waid et igawene elu temal peab olema“. Joannese 3,16.

Wõib olla ei ole teisi Jesuse sõnu, mida me paremini tunneme, kui neid; aga ma pean tunnistama, et selles kirjakohas on palju mida ma ei mõista. Ma ei suuda aru saada Jumala armastusest, ma ei tea täiesti, mis tähendab „hukka saama“, ja mis on „igawene elu“. „Nõnda on Jumal armastanud“. Terwet Piibli mõistet wõiksime tähendada kolme sõnaga: „Jumal on armastus“. Piibel on lihtsalt Jumala suure armastuse kirjeldus ja Jumal on allikas, millest armastus välja woolab.

Usumees Moody asetab need kolm sõna oma kõnepuldi kohta, et rahwast selle tõetundmisele wiia.

Ühel õhtul sammus wiinastatud oletus mees koosoleku saalist mööda. Kuuldes laulmist, awas ta ukse ja nägi need kolm sõna. Sisse ta ei astunud, waid sammus edasi, üteldes endale, et see on wale: — „Jumal ei ole mitte armastus, sest siis oleks ta ka mind armastanud“.

Uga need sõnad helisid ta kõrwus ja ta pööras tagasi kuulutuse saali. Pärast kõnet nähti teda pisarates. „Ma ei kuulnud sõnagi jutlusest“, rääkis ta pärast Moodyle. See kirjakoht murdis ta südame. Ta istus ja waatas neid sõnu, kuni nad tõid tema patukahetsemisele. Jumala armastus muudab kõwad südamed.

Jumala armastus on kui lill. Kui tema peale astutakse lõhnab ta enam, kui enne seda.

„Nõnda on Jumal maailma armastanud“, seda kirjakohta ei suudeta mõista. Miks pidi Jumal patuseid armastama?

Temal oli lahendada suur mäsufüsimus, mille ta armastusega hääks tegi. „Uga Jumal näitab välja oma armastust meie vastu, et Kristus meie eest on surunud, kui meie alles patused olime“. Roma 5,8. Jumala armastus on suurim häätegu maailmas. See on ainuke wägi, mis toob maailma tagasi Jumala juurde. Arwatakse et üks suurema tähendusega kirjakoht Piiblis on Joannese 17,23: „Mina nende sees, ja sina minu sees, et nemad täiesti oleksid ühes, ja et maailm tunneks, et sina mind oled läkitanud ja armastanud neid, nõnda kui ja mind oled armastanud“. Et Jumal võib meid armastada, nagu ta oma Poega armastab, on aastasadade suur saladus. Sest ajast kui Adam patu sisse langes ja ennast Jumala eest warjata püüdis, otsib Jumal patuseid ja püüab nendele selgeks teha, et ta neid armastab. „Kuid“, ütlewad siiski paljud „Jumal ei armasta mind, sest siis ei oleks ta mu peale raskeid läbielamisi pannud“. Pea meeles et „keda Issand armastab, sellele annab tema hirmu“. Ebreä 12,6. Ka wanemad karistawad oma lapsi armastuse pärast. Kord kohtas üks rändaja Shoti mägedes karjast, kes kandis rohtu ühe lambale. Järele pärides sai rändaja teada, et lambal oli wigane jalg. Karjane jutustas, et see lammas oli iseäranis sõnakuulmata ja püüdis kõrwaliste teede peal käia ja sellega terwet karja laiale pillata. Selleks, et hädaohtu ära hoida, wigastas ta lamba jala. Karjane ei jätnud mitte lammas nälga ega jänusse. Iga päew toitit ja jootit ta teda hoolega ja kui oli tarwis karjal edasi liikuda, kandis teda ühes. Nii õppis lammas tundma, et ta on karjast ärarippuw. Kui ta jalg terweks saab, siis hoiab ta rohkem end karjase ligi, kui teised lambad. Nii on ka lugu Jumala juures. Mõnikord karistab ta inimest, et sellega teda enda lähemale tõmmata.

Nii armastas Jumal maailma, et ta andis oma Poja. Armastus peab andma. Jumal andis parema, mis tal oli. Ta ei laenanud oma Poega langenud inimsoole, waid andis. Armastus inimese südames sunnib ohwerdama end ja kõik, mis tal olemas. Jumal andis oma Poja et selleläbi meid oma lasteks teha. Oletame, et keegi kuningas wõtab kerjuse endale pojaks ja pärandab talle rikkuse ja trooni. Maailm peaks seda suureks armuks ja helduseks. See on palju suurem arm, kui taewane kuningas teeb meid oma lasteks ja pärijateks.

Arwate teie et Iisal oli kerge anda oma Poega waenlaste kätte, wõõrale maale, kus ta pidi kannatama inimeste ja kuradi poolt tagariisumist ja lõpuks risti peal surema? Mis tundis Iisa süda, nähes Poja kannatust? Ristil muutab inimsoo wastu Jumala ning Jesuse armastust. Jesus risti peal on suurim pilt, mida maailm iialdes näinud.

Ühe mehe elus, kes teenis suure raudtee töste-sillal, juhtus järgmine lugu. Kord lasi ta laewa silla alt läbi; sel ajal kostis lähenewa kiirrongi wile, mis mõne filmipilgu pärast pidi sillast üle tormama. Mees ruttas silda alla lastma, seal juures tõukas ta kogemata oma poja sillalt wette. Ta kuulis poja appihüüdeid; kuid esmalt seadis ta silla paigale ja tõttas siis pojale appi, kuid oli juba hilja. Ta ohwerdas oma poja, et paljude elu päästa. Kas selle isa süda ei olnud kurb? Ta oli kohustatud nende elu päästma, kes rongis sõitsid. Kuid Jumal ei olnud kohustatud mind ega sind päästma. Seda tegi ta suure armastuse pärast ja andis oma Poja.

Cespool oli juba öeldud, et Moody'l oli kõnetooli kohal kirjutatud kolm sõna: „Jumal on armastus“. Kui ta oma kuulutuse tööd algas ei lastnud põlgatus patu wastu tunda nende sõnade täit wäge. Ta jutlustas, et Jumal on pattuste peale wihane ja on walmis neid mödgaga surmama, kui nad patust ei pööra. Siiski armastab Jumal patuseid, kuid wihkab pattu. Kui me patust ei tagane, läheme hukka.

Kuuldes ühe noore jutlustaja kõnesid Jumala armastusest, muutis Moody oma jutlustuse wiisi. Müüd rääkis ta, et Jumal ei lähe patuste wastu mitte mödgaga waid armastusega; kes Jumalast eemaldub, ei saa ta tema armu osaliseks. Kui keegi on õigest teelt ära kaldunud, ja pärast seda Jumalast andeks palunud, ei keeldu tema seda mitte andmast. Jumala armu, heldust, pikameelt ja kannatust ei suuda meie mööda. Jumala armastusele sarnaneb siin maailmas enam-wähem ema armastus. Aga see on wõrreldes Jumala armastusega, kui wäike ojake suure okeani kõrwal. Kas teie süda ei wasta Jumala armastusele? Patt armastuse wastu on mustem patt maailmas. Paljud lapsed on patustanud ema armastuse wastu ja sellega nende südamed purustanud. Miljonid inimesed on patustanud ema armastuse wastu ja sellega nende südamed purustanud. Miljonid inimesed on patustanud Jumala armastuse wastu ja kas tema süda ei ole sellepärast kurwastatud?

Tema kurbtus on wõrdse tema suure ohwriga. Mida sügawamalt keegi armastab, seda enam wõib ta ka kurwastada. Jumal on kurb nende pärast, kes patuseks langenud, tema armastust põlgawad, ja ei taha teda oma Iisaks wastu wõtta. Hirmus on elada ilma Jumala armastuseta, weel hirmsam surra ja hukka minna.

Mõttele selle aja peale, mil olid kõigist mahajäetud hing täis ahastust; katsu seda olukorda suurendada mitme tuhande wõrra, siis saad nõrga ettekujutuse hukatusest.

Mis on aga igawene elu? Kui sinu rööm on puhtam, lootus selgem ja õnn täielikum, suurenda seda mitme tuhande wõrra ja mõtle, et see ulatab igawikku, siis saad sa wäikse mõiste igawesest elust. Ja kes ei tahaks mitte seda pärida? Kui sa seda tahad wõta wastu Jumala Poega, Jesust Kristust, kui oma Lunastajat Täna Iisa tema suure armastuse eest.

Sh. A. Nagel.

Kas kultuur wõi kristlus?

Kas kristlik usk on paganluseks saanud? Meeletus! Kristlik usk tähendab inimsoo kõrgemat kultuuri ja parimaid saawutusi. Paganlus aga tähendab toorest wägiwaldada. Ja, tõelikult! Siiski, kui selle üle pikemalt

järelemõtelda, siis leidub põhjuseid mis weel enam mõtlema panewad ja tahtmatult otsaesisele kortse tekitawad.

Suurim wastandolu ajaloos awaldub end paganluse ja kristluse wahel. Kui need

fats waatesuuna kottupuutusid, siis sai nende täielik wastandolu selgesti awalituks. Paganlus tähendab toorust ja metsikut. Kuid samal ajal oli see ka maailma kõrgema kultuuri väljendus. See esitas kõike, mis kristlik ei olnud. See oli awalik wastolu nende mõlema waimusuuna wahel. Kreeka- maa omas kõrgemat kultuuri, milleni iialgi oli jõutud. Kunstis ja teaduses, philosophie's ja luules oli Kreeka- maa kõike rahwaste juht. Tema kunstitudest ja iluduse- mõistest pole iialgi ette saadud, waid wast arwa on selleni jõutud. Maailm õpib weel tänagi wanadelt kreeklastelt.

Kui Kreeka kultuur oli oma kõrgemale astmele jõudnud, siis oli sama rahwa kõlb- line seisukoht madalamale astmele- langenud. Kuulus Kreeka- maa häwines oma kõlbluse- wastase elu järelduusel. Tema järgnew Room astus ustawalt Kreeka- antud kunsti kui ka kõlbluswastase elu radadel ja loikas ka loomulikult samasugust wilja. Kreeka reli- gion oli kultuuri religion, paljas usuteadus ja muud midagi. Temal puudus isiklik kõlb- line juhtmõte, weel enam, see jõud, mis ühe kõlblise iseloomu ülesehitamiseks tar- wilik. Ilma selleta ei wii usk inimest iialgi soowitud sihile.

Kristlik usk, mis siis uue ilmuwusena elusse astus, näitas end wälja usuna, mis- sugusel kindlus ja wägi oli. Kristlik usk tõendas, et tema üks ülewelt ilmutatud religioon olla, midagit, mis otse Jumalast pärit on. Kõigeenam eraldus ta teistest seeläbi, et tema üleloomulikust allikast pärit oli. See eristumärk astus kindalt ja mõju- walt esile. Üks raamat (piibel), selle alus- taja ja tema üleloomulikud läbielud pärast tema surma, wägi, mis asus inimesesse, kes kõlbliselt täieline rufudefogu oli, ja teda kõrgemale wooruslijele tasapinnale asetada — need olid selle uue usu silma- paistwamad eristumärgid. Üleloomulik wägi, mis inimese iseloomu ümbermuudab, oli tõesti olemas. See aga puudus paganlifel kultuuril täielikult.

Mõned waatlewad sõna „üleloomulik“ kahtlewa pilguga. Selle üle ei pea meie ka imestama. Selle sõna tähendust peab aga dieti araseletama. See ei tähenda mitte seda, mis looduse wastane on, waid midagi, mis kõrgem on kui see looduse seadus, mil- lega meie tuttawad oleme. See tähendab ühte wäge, mis kõrgem on loodusewäest.

Jumal tarwitab hääl meelel loomulikke wahendeid. Loomulik tee on lihtsalt see wiis ehk komme, kuidas Jumal üldiselt

tegutseb. Üleloomulikku tarwitab ta aga ise- äralistel kordadel. Seda tarwitakse alati hädajuhtumistel, mis patu läbi esile tule- wad. Paha on ju kindlasti olemas. Samuti aga ka Jumal. Ja üleloomulikku teed tarwi- tatakse siis, kui tarwis on kurjuse wilja kõrwaldada.

Kristlik usk ei ole mitte ainult üks kõlb- luse eeskirjade kogu, mõni kultuurhoone, hea käekäigu põhimõte või maailmaparan- duse plaan. See käib kõikidest nendest üle. Need kõik on kõrwalnähtused, või walguse helgid, aga mitte walgus ise. Kristlik usk on ainsam religioon maailmas, mis sugune wäge sisaldab, mis üleloomulik on. See annab alatule puhta südame, teeb warga ausaks, teotaja ja lobiseja mõistlikuks, äkilise aland- likuks ja haige terweks. Elutormidest wint- sutud hing leiab selles südamerahu.

Kristlikul usul on selged eris- tusmärgid.

Kui kristlik usk saab ainult kõlbluse reeg- liks ehk hea käekäigu põhimõtteks või midagi sellesarnast, siis on ta oma eristumärgid kaotanud. Siis asub kristlik usk ühel astmel Kreeka ja Rooma paganliku kultuuriga.

Kultuur aga tähendab millegi juba ennem olemasolewa edasiarendamist. Aren- damine võib aga ainult midagi olemasole- wat täiendada, kuid mitte midagi uut alus- tada ega millegi sugu muuta. Kultuur ei kaswata iialgi mõnest kartulaseltist õuna ega okaspuust lehtpuud. Samuti ei või kultuurprotsess ühestki kelmist diglast ja pühit- setud iseloomuga inimest teha. Haridus ja tiistipiliin teewad selle kelmi weel osawamaks tema iseloomu kohaste tegude jaoks, sellega siis weel hädaohtlikumaks. Tema sijemusesse peidetud jõud murravad ikka ühel päewal läbi ja tulewad awalikkuse ette.

Kristus aga asetab inimesesse ühe wäe, elu, mis otse Jumalast tuleb, seemne, mis uut wilja kaswatab. Siis tegutseb üleloo- mulik wägi loomulikudel teedel. Wanad, halwad elukombed kõrwaldatakse. Nüüd on ruumi tehtud parimale uue elu kultuurile. See on kristliku usu katsekiwi. Iga õpetuse ja edusihhi katsekiwi on isiku iseloomu ümber- muutmine. Kristus ütles: „Aga nende wiljast peate teie neid tundma. Kas wiinamarju nopitakse kibuwitsust, ehk wiigimarju oha- taist? Mõnda ka hea puu kannab head wilja aga paha puu kannab paha wilja. Hea puu ei või paha wilja kanda, ega paha puu või head wilja kanda“. Matt 7, 16–18.

Praegune nõndanimetatud kristlik kul-

tuur heidetakse kaugeleulatava läbitatsumise alla. Rõõblist kokkuvarisemist on igal pool näha. Kas on tõsi et kristlus on oma eristumärgid kaotanud? Selle pääle peame wastaama jaatawalt. Rogu kristlus kui niisugune, on oma soolataolise, halwaksminemise eest alalhoidwa, wäe kaotanud. Sool, millel wähematki mõju pole! See on kurb seisuford. Seega on siis praegused kristlased selle wäe kaotanud, mis esimeste kristlaste seas nii selgesti kristliku usu iseäralisusest tunnistust andis. See oli wägi, Jumala wägi, mis inimesed ümbermuudab.

Kas on aga see tõendusüks, et kristlik usk kui niisugune oma wäe on kaotanud? Tänu Jumalale, temal on weel igal pool üle maailma üfsikuid ustawauid sulaseid, kes eneste sees Jumala sõna „soola“ (Mark. 9, 50) hoiawad. Nende kaudu lewitatakse weel täna ewangeliumit, mis ükskõik misugusel eluastmel inimesi ümbermuuta wõib.

Ainult kultuur ei wõi iialgi kristliku usu aset täita, sest selles ei sisaldu wäge. Usk

on aga weel täna „Jumala wägi õnnistuseks“, (Room. 1, 16), sellepääle waatamata et kristlik rahwas oma terwikus „selle wäe ärasalgawad“ ja weel ainult „jumalakatuse nägu“ (2. Tim. 3, 5) awaldawad.

Üks Jaapani ohwitseer kuulis laewa tekil oma ametwendi, kes kristlased olid, kristlikust usust rääkiwat, ja koha segas ta end nende jutu wahela wõlbes: „Aga kas siis on olemas wäge, mis seda läbielada wõimaldaks?“

See keiserliku ülikooli haridusega mees puudutas jaapanlasele kohase mõttetewusega seda kriitilist punkti. Rõõmuga õppis ta oma kaaslastelt tundma Jeesust, Kristust, kes selleks on surnud ja ülesäratatud, et uue elu jaoks wäge anda. Tema näolt hiilgas peagi uue elu läige, mis tema südamel oli maad leidnud. Selle reisu lõpujärgus tõi ta juba teisa selleks oma sõbra kajutisse, et ka nemad seda wäge tundma õpiksid.

Mis on tõelikult kristlus?

Tõelikult — sest palju maailmas purjetab kristluse lipu all, mis hoopiski see ei ole. Selles suhtes on paljudel piirita mõistete segadus. Sellel on üldsuse pääle wäga halwad tagajärjed sellepärast peame asja selgitada püüdma. Mis on tõelikult kristlus? See küsimine wõrdub küsimusele: Mida tahtis Jeesus tulles siia maapääle? Kristlus on dieti see, mida Kristus tahtis siin teostada, tema mõte, tema töö. Rõõgeenne peame meelespidama, et Kristus esimesel joonel mitte mõnda teadust wõi õpetust siia maapääle tooma ei tulnud. Seda muudugi küll ka, kuid see ei olnud tema töö lõpu eesmärk. Mida tema esimesel joonel tooma tuli ja mis ka inimeste suurim tarwidus oli, on jumalik wägi, uus, jumalik elu. Tema elul ja surmal, jah kogu tema töö polnud teist eesmärki, kui et uut elu igawiku maailmast siia maailma tuua, sellel siia asupaika luua. Ühes uue eluga tuli siis ka uus walgus, uus tundmine.

Miks pärast tarwitab inimsugu esimesel joonel elu? Seeläbi, et inimesed end Jumalast, sellest eluallikast olid lahtikistunud, on kogu inimkond ühes loodusega ühes wäljasurewaks, kõdunewaks maailmaks saanud. Looja plaani järele pidi see elu ja rõõmu asupaik olema, kuid on kurwastuse ja surma maaks saanud. Jeesus tuli selleks

maailma, et seda oma isiku ja töö läbi jälle Jumalaga ühendada, et Jumala mõttemata elujõud wõiks jälle siia maailma woolata ja seega maailma hukatusest päästa ja uueks muuta. See on lihtsamates põhi-joontes Kristuse ärälunastamise töö eesmärk. Seeläbi, et Jeesus maailma süü enese pääle wõttis, on ühendus Jumala ja inimeste wahel jälle jalule seatud. Enne seda oli patuwõlg waheseinana inimese ja Jumala wahel. Meil ei ole siin mitte tegemist mõne teooriaga ega usuõpetlise lausega, waid ülepeäsemata tõeasjaga. Nende lausete tõelikkust wõime otse praktiliselt läbitatfuda. Inimene wõib rahu leida Jumala ees ainult Kristuse ärälunastamise läbi ja seda tõelikult, nagu seda arwamata hulgad on läbi teinud. Kristus on tegelikult inimese Jumalaga ühendanud. Ka maailma uuendust alustas Kristus tegelikult mõne üfsiku inimsüdame ümbermuutmisega. Ta oli selle pääle kindel, et jumalik elujõud juba siis iseenesest lewinema saab, ühelt teise juure, seestpoolt wäljapoole, kuni maailma täieliku ümbermuutmiseni. Mõnda oli siis Kristuse ülem eesmärk inimeste täieline ümbermuutmine.

Kristlane olla tähendab seega siis olla isik, kelle sisse ülewase maailma wägi on asunud. Seda hüütaksegi „uuestsündimiseks“.

See on tõelikult uus elu, mis sugust ennem inimeses ei olnud; see on see waimulik elu, mis ihuliku elu taoliselt kasvab ja täieneb. Niisugust inimest nimetab piibel „Sumala-inimeseks“. Need on tõelikult teistsugused inimesed, kui need, kes ilma Jumalata maailmas; nendel on, enda hariliku elu kõrval, veel üks teine kõrgem eluaste eneste sees. Nagu mineraalide- ja taime ilma wahel suur wahel on ja edasi ka veel taime- ja loomariigi wahel, nõnda on veel üks palju suurem wahel loomuliku inimese ja tõelise kristlase wahel, kes on uuesti sündinud. Tema mõttesiht on koondatud taewaste, ülewamate asjade pääle, kuna inimene, nagu ta loomu poolt on, ainult maiste mõtete ringkondes wiibib. Mõnikord wõib temas ka usuline huwi awalitaks tulla — kuid see on ilma jäädama tagajärjeta; ikka ja jälle langeb ta tagasi.

Meie peame seda tõeasja äärmiselt tõsiselt wõtma, et kristlase waimulik elu tegelik tõeasi on. Paulus ütleb: „Aga kellel ep ole Kristuse waimu, seefinane ei ole mitte tema päralt“. Rom. 8, 9. Ja kui pühalikult tõendab Kristus sedasama, öeldes: „Tõeste, tõeste, mina ütlen sulle, kui keegi ei sünni ülewelt, ei wõi tema mitte Jumala riiki näha“. Joan. 3, 3. Siin on meil selge mõiste selle üle, mis tähendab kristlane olla.

Uus seadus näitab meile selgesti, et Kristuse ja tema apostlite soow ja püüd oli walmistada inimesi telledes sees Jumala Waim elab.

Kui kõrgel seisab niisugune kristluse mõiste pääliskaudselt, üldiselt maksusel olewast. Kui wahel leiame seda Waimu leigete, pääliskaudsete ja poolikute kristlaste juures! Kes aga tõeline kristlane tahab olla, see püüdku tõelise ja täieliku kristluse poole.

Ära leigus ja poolik olef sellel alal! Oh need nimekristlased! Kui palju on need juba kristlikule põhimõttele häbi teinud! Jälle ja ikka püütakse niisuguste kristlaste kaudu kogu kristluse puuduseid ja halbtuseid ette tuua. Kui ülekohtune see on! Kui tahame näha ja teada mis kristlikkus tõelikult on, siis peame selle õigeid ja tõelisi esitajaid tähelepanema, neid „Sumala inimesi“, kes „meie õnnistegija õpetusele kõikipidi iluks on“. Tiit. 2, 10. Misugune õnnistuse ja wõidu järjestik on kirjutatud tõeliste kristlaste üle ajaloo külgedele? Ja kui palju on veel nendest kordasaadetud, mis on tähelepanematult sündinud! Ka täna, nii kui Paulusegi aegus, paistawad tõelised kristlased heledate tähtedena maailmas. Ainult tõelised kristlased on selle püha nime wäärilised.

Tõde paawstlusel Euroopas ja Ameerikas

Särg.

Oma ringkirjas, mille nimetus on: „Kristuse kuningapäewa püha sisse-seadmine“, mis sel aastal Trieris Saksa keeles, ilmus, ütleb paawst selle ringkirja 13. lht.: „Selle juubeli-aasta festel lõppes ka Nicäa konziilist 16. aastajada. Selle konziili saja-aasta pidustust oleme seda meeldiwamalt sisse-seadnud ja isegi watikani basiliiskas ise pidanud, et see synod inimeseks sündinud Jumala Poja pühalikult Isaga üheks on tunnistanud ja seda ka usu aluseks illesse wõtnud. Kuni selle ajani ei olnud see veel üldiselt teostatud.“

Sellega on see synod Kristuse kuninglikku au kuulutanud, lisades oma usutunnistusele lause: „Tema walitsusel ei pea otse olema“.

See oli tõesti üks tark tegu paawstluse poolt. Mis teie mõtlete, kas meie mõistame palju paremini? —

Winchesteri piiskop, Woods, ütles Stock-

holmi kongressil, rääkides Matt. 4, 17 üle: „Parandage meelt, sest taewa riik on lgi jõudnud“, muu seas: „Kõiki liikumisi, kes siin konwerentzil on koondunud, ühendab üks usk, aga sellel kongressil on veel üks iseäraline eesmärk, et see Jumala walitsust kõigis awaliku elu küsimustes awalikkuse ette tooks. Kristust peab meist kuningate Kuningana ja isandate Isandana tunnistatama“...

Nii kui meie näeme, on paawstlus, kes end kawala järelekaalumise alusel sellest kongressist eemal hoidis, ometigi sellest Kristuse kuningaks tõstmise põhimõttest kinnihaaramisest, — niipalju kui see üleilmsele katoliku kirikusse puutub — veel kaugemale läinud ja on oma aastakalendrisse ühe kiriklise püha sisse-seadnud, mis „Kristuse kuningapäewa“ nime kannab. Tähelepanemise wääriline ja iseäralik on selle püha jaoks määratud tuu-

päew. Seda ei määratud mitte juhtumisi vaid targa järelemõtlemise järele, nimelt just selle päewa lähedusesse, mil Euroopas — kuidas sellega lugu Ameerikas on, ei tea ma praegu witte — protestantlaste seas u s u p u h a s t u s e püha peetakse.

Inglise ja Ameerika protestantism ja osalt ka idamaade kirikud awaldasid sellel kirikute kongressil põhimõtteid, mis kõik enam vähem, kuigi wast teises väljendusvormis, katoliku kirikuga ühemõttelised on, nimelt kogu awaliku elu ja riiklise wõime ning sootsiaalse maailma läbitungimist ewangeliumi põhimõtetega. Nõnda mõistawad need ringkonnad maailma protestantismis, olles lähedamas läbirääkimises katoliikluse mõistega, Kristuse kuninga ametit.

Ra sõjaküsimus tuli sel kongressil prof. Wilfred Monod'i poolt läbirääkimise alla. Ta esitas oma kõnes muu seas küsimuse: „Miks pärast on täna nii palju kirikute esitajaid Stokholmis koos?“ Ta andis sellele järgmise wastuse: „Sellepärast et kristlus sellest hirmsast sõja unenäost on ülesseärkanud. Meie kõik tunneme üldist alandamist. Jumala Poeg on jälle uuesti risti löödud: „Mis teie iial olete teinud ühele nendefinaste mu vähema wendade seas, seda olete teie mulle teinud!...“

Meie oleme kindlasti otsustanud neid metoode muuta, mis kokkuwarisemisele wiisid. Kui maailma sõda lahti puhkes, ei kõlanud Kristuse koguduselt ainfamatti selget häält. Sõdiwad rahwad kartsid enam sotsialismi, kui kirikuid. Rahwad ei näinud kristluses mitte kokkufondatud töölikkust vaid wastastikku wihawaenus olewaid sektisid. Kõik kirikud, isegi katoliku kirik, ühinewad meiega südamlikus palwes: üks kari ja üks karjane.

Meie peame täielikus üksmeeles pöörama üleskutsega suurte rahwuswahelikute foonduste poole, katoliku kiriku poole, teaduse ja rahwuswaheliste töölistkoonduste poole, eestkätt aga rahwasteliidu poole... Ütleme kõigeenne riigiwahistustele et meie, kirikud, kindlasti oleme otsustanud pidada Kristuse käsku ja peame sõjategewuse kurjategijate kuriteoks“.

Riisugustest ütelistest peaks kinnipeetama kuid meie kardame wäga, et järgmise suure sõja juhtumisel kõik kirikud, ka katoliku kirik, end selles juhties weel nõrgemana ülesnäitama saawad kui möödunud sõja ajal.

Paawstl'us ja adventmõte.

Et paawstlus oma üleilmsete organisatsioonidega ja oma uue kirikliku pühaga täielikult mailemõttelisi ja ilmalikult korraldatud adventpõhimõttelisi riiki oletab, et sellele endawaatelist tähendust anda — ja selles ühinewad temaga suur osa maailma protestantismist — sellepärast on meile mitmekordselt tähtis adventpõhimõtet Kristuse tulewast kuningriigist kõigile selgelt teadaanda.

Nüüd aga üks tähtis küsimus: Kuidas saab end see kirikute ühendus, mis Stokholmis on pääle alanud ja mis katoliku kirikuga 1928. aastal edasiarendatud peab saama, usu ja südametunnistuse wabaduse kohta väljafujunema?

Meie oleme selle artikli algul tähendanud teatud kindlate prohwetikuulutuste pääle, misjugustes on selle kahesarwega metfalise kohta öeldud, et see saab rääkima kui „lendaw madu“, ja selle eest hoolitsema, et „teda wõtawad kummardada, kõik, kes maa peal elawad, selle nimed ei ole kirjutud maailma algusest äratapetud talle eluraamatusse“.

Ameerikas on iseäralisi jõupingutusi tehtud ja miljonite inimeste tähelepanu selle pääle juhtida, mida töölikult ühe üldise, rahwuswahelise pühapäewa pühitsemise sundus saab tooma. Nende wõimsate organisatsioonide püüded, tõsta Rooma wõimumärki hingamise päewa kui Jumala käsu üle ja seda riigiwõimu läbi inimestele päalesundida, oleksid juba ammu teostatud, kui ewangeliumi terwed põhioptused nõnda selgesti ja sügawasti poleks siit rahwa usuwaadetesse juurdunud ega oma mõju awaliku elu pääle tunda annud. Üks usulise wabaduse eest wõitlejatest Mr. Bongacre, wõis täie õigusega ühes oma artiklistest kirjutada: „Kui mitte meie rahwas, (see on temaga ühemõtteline kogudus) Ameerikas ei oleks usuwabaduse lippu ülewelheidnud, ja üldistele riigiametnikkudele ja seaduseandjatele poleks nende püüete õiget sihti äraseletanud, siis awaldaks „metfalise kaju“ juba praegu oma wõimu ja kuulsaks taga Jumala rahwast.“

Sarnaseid püüdeid näeme pea igas Euroopa riigis. Et Rooma igale pühapäewa pühitsemise sunduslikele fisefiseaelusele oma iseäralist heakskiitmist awaldab ja selleks awituswalmis on, seda tuntakse igal pool tõeasjana. Münchenis nägin ma jesuiitide kiriku seintel järgmist suurt päälkirja: „Anna

oma hing pühapäewale ja pühapäew oma hingele“.

Meie ei wõi teada ajaloo arenemise täiku tulewiku kohta tema üksikasjalistes peensustes ja peame olema ettevaatlikud et mitte piibli prohwetlikudest ettekuulutus-test ette jõuda. Teiselt poolt aga teame meie samuti et midagi ei ole nõnda kindel kui prohwetlik sõna. Meie ei tea ka täna mil wiisil päris loomulikult teel — nii kui asjad harilikult arenewad — see üleilmne mõju pühapäewa seaduse kasuks peab Almee-

ristast väljatulema, kuid meie wõime aimata, ja mina usun, et kirikute ühendamise püüded, mis kõik ilma erandita pühapäewa pühitsemise kasuks hingamise päewa asemele otsustawad, selleks teatud määral kaasaaitawad.

Room ootab ja paneb tähele, mis sugused Stokholmi kongressi järeldused saawad olema ja ei kiiresta sugugi kohe peale Stokholmi konverentsi oma konverentsi samaks otstarbeks ärapidama hakata. Room tegutseb aegamööda kuid sihikindlalt. G. W. Sch.

Patt püha Waimu vastu

Ükskõik mis sugune patt wõib andeksandmata jääda, olgu ta suur ehk weike. Jumal ei wõi neid pattusid andeks anda, mis ülestunnistatud pole. Jes. 1, 18—20; Sp. sõn. 28, 13; Joh. 1, 8. 9. Kui teegi pattu omas südames peab ja püha Waimu mõju peale vaatamata seda üles ei tunnista, siis jätab lõpuks püha Waimu niisuguse isiku maha, ja ta jääb ühte lootusetat seisukorda ja on igawesti kadunud.

Iga patt on andeksantaw, mis sugune ülestunnistatud ja maha jäetud saab. Siin pole Jumala lõppemata armul mingit piiri, ja sellepärast annab ta heameelega igat pattu andeks, mis ülestunnistatakse ja millest pööratakse. Minufene patt, mida Jumal andeksanda ei taha ega wõi on see, mida meie ülestunnistada ega maha jätta ei taha. Kas patt andeks antud ehk andeksandmata peab jääma oleneb igast inimesest enesest ära. Kui Jumala Waimu meile üht pattu näitab, ja meie siis selles edasi elame, Jumala Waimu korratud kutse peale vaatamata, siis lähneb meie süda nõnda kõwaks, et Jumala Waimu töötamine meie peale enam mingit mõju ei awalda. Siis muutub inimese patt, kui Püha Waimu teda maha jätab, andeksandmataks, sest et ta tõrkunud on seda andeks palumast. Ei ole ka niisugusel enam mingit soowi oma pattu jätta; sest niisugune inimene on Jumala Waimu piirkonnast väljas ja ükski inimene ei wõi muidu Jeesuse juure tulla, olgu siis, kui teda Isa oma Waimu läbi tõmbab. Joan. 14, 17. 23. 26.

Andeksandmata pattu kirjeldatakse Matt. 12, 22—32. Siin süüdistab ta wariseere, et nad seda pattu on teinud, kui nad ütlesiwad: „Seesinane ei aja kurjewaimusid muidu välja, kui Peeltsebuli, kurja wai-

mude ülema, läbi. Teadlikult kirjutasiwad nad Jumala Waimu tööd kuradi arwele, ja nii tõendasid nad, et nende südamed kõwenenud olid. Mis sugune ka küll patt oleks, kui see hinge poolt üles tunnistatud ja mahajäetud saab ja inimene usub Jeesusesse, kui isikliku õnnistegijassee, siis peetakse süüd tema were läbi ära; aga kes Jumala Waimule vastu paneb, asetab ennast sinna, kus ümberpöörmine ja usk teda enam kätte saada ei wõi. Jumal töötab oma Waimu läbi inimeste südamete juures; kui nad selle all meelega patustawad, püha Waimu juhutamist äraheidawad ja ütlevad, et see olla kuradist, siis lahutawad nad endid täiesti Jumalast ära. Kui Jumala Waimu kutsed inimestest tähelepanemata jäetakse, siis ei ole enam midagi, mis Jumal inimestele teha wõib.

Wariseerid nägid tema imesid ja kuulsid tema armurikkaid õpetusi ning nad said kindlasti aru et tema see oli, selleks ta end nimetas. Nad kuulsid Jumala Waimu healt oma südame juures, et ta Israeli Wõietud on, uuesti kuulsid nad manitsusi, omi patte tunnistada ja tema jüngriteks hakata, aga kõik oli asjata. Iga tarwilik tõendus tema jumalikkusest toodi neile jälle esile, ja nüüd tõendas tema uuesti sellega, et ta kurje waimu väljaajas, et ta Jumala Poeg oli. Nad olid wabanduseta. Aga et nad Waimule nii kaua olid wastupannud, oli see neile liig alandaw, tunnistada, et neil wale oli ja nad tegid oma südame weel enam kõwemaks; ja et nad täielikult weendunud olid et imeteod, mida ta tegi, Jumala wäe läbi sündisiwad, ütlesiwad nad siiski: „Ta ajab kurjewaimusid välja kurjawaimu ülema läbi“. Seeläbi sai awalikuks, et nad Püha Waimu tegewuspiirkonnast väljas

olid. Kuidas tegid nad seda? Sihtselt tõewalguse järjekindla ärastatmise läbi, kuni nad lõpuks niikaugele jõudnud olid, et nad valguse pimeduseks nimetasid. Jumal ei pimesta inimeste silmi, ega tee nende südameid kõwaks. Ta saadab neile walgust, et nende wigu parandada ja neid õigele teele juhtida.

Walgus ehk tundmine hingele tuleb Jumala sõna, tema sulaste ehk otse Jumala Waimu läbi. Kui esimest walguskiirt tähele ei panda, siis on hing juba teise wastu tuinem. Kui pimedus suureneb, siis walgus väheneb. Kui keegi esimese walguse kiire ärastab, on ta seda kaduwam ka teist ärastama, ja lõpuks waatab ta walguse, kui pimeduse, eksituse ja wale peale.

Nõnda on andeksandmata patt niisugune, mis südamel itka alalhoitakse, Jumala Waimu mõjutamise peale waatamata, kuni Waim hinge päris maha jätab. Nii wõib ükski misugune patt andeksandmatuks muutuda. Patt on Jumala käsust üleastumine. See ei tähenda, kui sügawale pattudesse oleme langenud. Kui meie neid ülestunnistame ja maha jätame, annab Jumal neid andeks. Jes. 1, 18. Aga kui pahjud elawad tänapäew, kes oma südamel kiwistawad oma arusaamise ja weendumuse wastu! Mat. 13, 15. Sünnis on meile apostel Pauluse manitsust wastu wõtta: „Parandage meelt ja pöörake ümber, et teie patud wõiksid saada ärastatutad“. Apt. 3, 19. See on lootus patusele, kui ta ümber pöörab ja Jeesuse sisse usub. A. G. Steinerti järele Ed. Mägi.

Mõned Piibli õpetuse põhijooned

Püha kiri on Jumala ilmutus inimesele. Ta on Jumala tahtmise awaldus inimese wahetorra kohta Jumala ja kaasinimeste wastu. Püha Kiri on Jumalast sisseantud, ta on tema wäe ja wägewise, tema armastuse ja armu, tema lunastuse töö kuulutus.

Samuti tõendawad wälised tunnused selle raamatu jumaliku alust. Ta on lihtne ja suurtsugune, tema prohwetite wäljendused, saladused ja lõpuks tema muutew wägi inimese elus kõik tunnistawad tema püha alust ja iseloomu. Piibel awaldab suuri põhitoodesid. Nõnda neist toome siin järgnewalt ette:

Jumala loomise Wägi. „Alguses lõi Jumal taewa ja maa“. 1 Mooses 1, 1. „Jehowa sõna läbi on taewad tehtud ja tema suu Waimu läbi kõik nende wägi... Kui tema ütleb, siis see sünnib; kui tema käsib, siis see seisab walmis“. Paul 33, 6—9. Jeesus Kristus oli jumalik wahemees, kelle läbi loomine sai täide wiidud. „Kristus oli nägematu Jumala täiskuju, kes enne kõiki looma on sündinud. Sest tema läbi on kõik loodud, mis taewaste sees ja mis maa peal on, mis nähtaw ja nägemata on, olgu aujärjed, olgu walitsused, olgu würistitiigid, olgu wallad; kõik on tema läbi ja temale loodud, ja tema on enne kõiki ja kõik loomad seisawad tema sees ühes“ Kol. 1, 15—17. Kristus oli jumalik sõna alguses Jumala juures. Kõik asjad on tema läbi tehtud, ja ilma temata ei ole ühtegi

tehtud, mis tehtud on. „Tema sees oli elu ja elu oli inimeste walgus“. Joh. 1, 2—4.

Inimese langemine. Inimene oli loodud Jumala näo järele diglasiks, maailma isandaks. Aga ta langes sellest õigest ja pühast olekust ära. 1. Mooses 3. Oma üleastumisega rikkus ta oma Looja seadused ja sai Jumala walitsusele wastuhakkajaks. Sel moel tõmbas ta igawese hukatuse ja surma enese ja terve inimsoo peale. Roma 5, 12; 6, 23. Ewesuse 2, 11—12.

Lunastuse plaan. Aga Jumal oma lõpmatus armus ei jätnud inimest mitte tema kaduwasse põlwe. Päästmise tee wõimaldati tootatud naise seemne, Kristuse läbi, kes ilmus selle maa peale wõttis endale inimese kuju ja elas inimeste seas, pühast, patuta elu. (1. Mooses 3, Rooma 5, 17—19; Matteuse 1, 21; Joh. 3, 16). Tema püha iseloom ja jumalik olek oli tunnistatud mitme wägewa imeteo läbi. (Mark. 1, 30—34; 40—42; 4, 37—41; 6, 35—44). Keegi ei ole nõnda rääkinud kui tema. Ta kannatas meie eest ristisurma. Ta suri kui Lunastaja kõikide eest, kes teda aga wastu wõtawad (Luka 23, 46—47; Ap. teg. 10, 43; 4, 12). Kolmandamal päewal äratas Jumal ta surmest üles, mis tõendab tema sugulust Jumalaga, (Roma 1, 4) ja lõpuks läks ta taewa au sisse, kus ta istub Jumala paremal käel aujärje peal, kuni tema armutöö lõpetuseni maa peal. (Luka 24, 50—51, Ebrea 8 1. 1 Kor. 15, 22—28).

Kristuse preestri teenistus. Kui Kristus pärast ülestõusmist taewa, oma Isa juure läks, istus ta armujärjele. Tema preestri amet oli kujutatud juba Wana Seaduse templi (püha paiga) teenistuses. Tall, keda iga päew ohwerdati altari peal, oli eeskuju Jumala Tallest. (2 M. 29, 38—39). Ohwrite meri, kujutades kahetsjate pattusid, mis sai püha paika wõidud, oli kujutatud Kristuse kalli werena, walatud maailma pattude eest (3 M. 4, 27—31). Iga aastane templi puhastamise aeg, seitsemenda kuu kümnendal päewal, oli eeskujul Kristuse lõpetamise tööst taewase templi pühas paigas (3. M. 16, 15—22; Ebreä 9, 23—28). Seal waatab ta raamatud läbi ja otsustab kes on wäärt ümbermuutmiseks elawate seast tema tulemise ajal, wõi kes surnute seast õigete ülestõusmisel ärkawad. (Danieli 7, 9—10). See uurimise kohtutöö, mis sünnib enne Kristuse teist tulemist, algas maapealse eeskujul järele, 1844. a. (Danieli 8, 14; 9, 23—27). Nii pea kui see töö saab tehtud, ilmub Kristus, et oma lapsi koju wiia. (Ebreä 9, 28).

Jumala seaduse igawene kestvus. Kristuse ristisurm kaitseb Jumala seaduse iseloomu. Jumala seadus oli nii wõrd püha ja kindel, et temast ülestõusmine nõudis Jumala Poja ohwri surma. Jumal seadis teda Wahemehets. See Wahemees ei olnud mitte ingel, waid jumalik isik, kes wääriiline seadusele, et seaduse õiged awaldused wõiksid wastu wõetud saada.

Ülestõusmine. Minnes waenlase wangimaja, sai Kristus wõidu surma üle ja tõi endaga ülestõusmisel kaasa surma ja haura wõtmed. Ja sel suurel päewal, kus igaühel antakse tema tegude järele, awab Kristus oma magawate sulaste wangihooned ja nad tulewad haudadest välja, ehitatud surematusega, au ülestõusmiseks ja taewase õnnistuse eluks. (Jlm. 1, 18. Matt. 16, 27; 1 Kor. 15, 51—55; 1 Tessal. 4, 16—18; Joh. 5, 28—29).

Kristuse teine tulemine. Kui Kristus lõpetab preestri töö armu aurjärjel lahkeb ta sealt. (Danieli 7, 13—14; Jlm. 11, 15—18). Kui Jumala wiha saab maa peale walatud (Jlm. 16) wiibib ta taewas, ja siis tuleb suures wäes ja aus maa peale. Tema tulemine on isiklik ja nähtaw (Joh. 14, 1—3; 1. Tess. 4, 16—18; Jlm. 1, 7). Kui ta taewa läks, wõttis üks pilw teda ära, samuti tuleb ta pilwedega, et oma lapsi ära wiia.

Et Kristuse tulemine on ligi, ja et meie

tema ettewalmistuse päewal elame, seda tunnistawad prohwetite mitmed sõnad. Mitmed prohwetide ettekuulutused, milledest paljud on juba sadandete aastate eest täide läinud, wiiwad meid samm sammult aja woolus edasi, mis saawad oma haripunkti leidma Issanda tulemises maailma lõpul. (Matt. 24; Danieli 2; 7; 8; 9; 10; 11; 12 Jlm. 13. j. n. e.). Praegune maailma seisukord tema poliitilises, sotsiaalses, tööstuslises, füüsilises ja usulises oludes näitawad et me saame warsti selle aja sisse, kus Kristus meie Issand saab ilmunma. (Joel 3, 9—12; Luta; 17, 26—30; Jakobus 5, 1—8; Ebreä 1, 10—12; Luta 21, 25—27; 1. Tessal. 5, 1—3; 2. Tim. 3, 1—5; Jlm. 17).

Ettewalmistamine Kristuse tagasitulemiseks. Enne Kristuse tulemist saab üle maailma käima üks suur kuulutus, mis kutsub Kristuse kogudust ettewalmistama lõpu wabanemiseks. (Joel 2, 1—2; Matt. 24, 14). Weeuputuse ajal anti kuulutus waga Noa läbi; Niinewele Jona läbi, ja Kristija Joannele läbi enne Kristuse esimest tulemist. Samuti saab ka Kristuse teine tulemine terve maailmale teadaantud ühe kuulutuse kaudu. See kuulutus on iseäranis tähendatud Johannese ilmutamise raamatus 14 peatükis. See kuulutus kutsub inimesi tagasi taewa ja maa Looja kumardamisele. Ta hüüab: „Jumala kohtu tund on tulnud“, ja et Jumala seadus on kohtu mõistmise aluseks. Ta kutsub pöörama tähelepanu Issanda hingamise päewa peale, mis aastasadade jooksul oli jalge alla tallatud, kuid mis wiimastel päewadel saab ülendatud oma õigete kohale Jumala seaduse tähe (märgi) ja pitsarina, tema ülemwalitsuse truualamsuse märgina.

„Ja ma nägin ühe teise ingli kest taewast lendawat, sel oli igawene ewangellium, et ta seda pidi kuulutama neile, kes maa peal elawad... Ja ta ütles suure häälega: Kartke Jumalat ja andke temale au, sest tema kohtu tund on tulnud ja kumardage seda, kes on teinud taewa ja maa...“

See kuulutus kõlab praegu üle maailma ja kogub igalt poolt rahwast, kes on tahtlikud kõiges tema sõna järele elama.

Need suured pöhitõed on leida Jumala sõnas, mis kõigile on kätte saadawad. Neid tõdesid ei saa ükski pilkaja salata ega tühjaks teha. Nendes sisaldub Jumala wägi. Paistku see walgus kõigile kluteel ja juhtigu meid kõiki igawese tõe juure.

Noorsoo osakond

Lapseliku usu võim

Mõni aeg tagasi sai mulle osaks õnn, kohata ühte oma kaasõpilastest, keda ma kui otjustawamat uskmatut ülikoolis tundma olin õppinud. Teda ei olla ei professorid ega waimulikud ümberpöörmisele mõjutanud, waid üks wäikene laps on selle teoga korda saanud. Kuidas see juhtus, seda rääkis ta ise mulle järgnevalt:

Teie teate, et ma nooremehena usule täiesti wõdras olin. Minu waga ema palwed näisid minu juures täiesti asjatud olewat. Jumal oli minu meelest mõiste, millel vähemgi tõe põhi puudus ja Jeesust pidasin ma üheks kõlbliseks, targaks meheks, keda tema õpetuste pärast äratapetud oli. Mida piibel taewa ja pörgu kohta ütleb, seda seletasin ma jampsiwaks pildikeeleks. Kuid olles abiellunud, kaswatasin ma siiski oma lapsi kristlikus waimus. Mulle oli selge, kui hädasohtlik on lapse kõlblisele arenemisele, kui ta juba warakult uskmatuse kätesse saab heidetud. Olin oma elus küllalt näinud noorimehi, kes kõiksuguste kalduwuste ja kurjade mõjude ohwrisk olid langenud siis, kui nende hingest wiimane jumalakaruse tunne oli kadunud.

Minu naine ütles mulle ühel õhtul, et meie wäikene Karl oli päewal waga waltatu olnud. Ma laitsin teda tõsiselt ja pöödrasin end temast sellejärele pahas meeleolus ära. Peagi jõudis kätte aeg, mil lapsed magama lähewad ja sellele allus ka meie wäikene Karl. Minnes woodisfe, oli ta sääl wähe aega päris wait; siis hakkas ta järsku nuuksuma ja puhkes lõpeks täiel häälel nutma. Ma astusin tema juure ja küsisin: „Mispärast sa nutad, Karl?“. Ta ei saanud kohe rääkida waid ütles alles mõne minuti järele: „Oh isa, aga inglid!“ — Imestunud küsisin mina: „Mõh, mis siis nendega on?“ — „Inglid on nüüd seda ülessekirjutanud — armsa taewa Isa raamatusse“. Poisi hääle kadus sellejärele kramplicesse nuuksumisesse. — „Ja, muidugi on nad seda teinud!“ ütlesin mina, „see tuleb sellest, et sa ema sõna ei kuule.“

„Aga isa, kas see ei wõi siis jälle raa-

matust ära kustutatud saada?“ küsis laps ja pööras sääl juures oma pisaratest ülejuutatud näofese minu poole. See kahetseja patune liigutas minu südant, kuid ma pidin siiski tema mõtetega kaasa minema. Ma ütlesin temale: „Ja, Karl, see sinu sõnakuulmatuse paha lugu wõib küll raamatust ära kustutatud saada, aga sa pead armast Jumalat paluma, et tema seda sulle andeks annaks“. — „Ah ja, isa!“ hüüdis poisikene, ruttu woodis istufile tõustes, „ma tahan kohe seda teha! Ma ehk põlwitan sel ajal, see on ehk parem!“ — „Ja, minu laps, põlwita waid!“ ütlesin mina. Karl hüppas kohe woodist wälja; tema wäikesed silmad hiilgasid sääl juures ja kui ta oli seejuures pisut järelemõelnud, hüüdis ta: „Isa, ma mõtlen, see on ikka wist parem, kui sa ka minuga ühes põlwili heidad, wast ehk Jumal teeb seda siis ennemalt!“ — Mõs aitas minu nõuta olek sääl juures! See oli minul harjumata asi ja kogu maailma eest ei oleks ma seda oma mõtteosaliste ees teinud — aga siiski põlwitasin ma tõelikult oma lapse kõrwale. — „Aga isa, ole hää palweta sina minu eest, sina mõistad seda Jumalale paremine ärarääkida!“ kostis jällegi poisikese suust.

Ma palwetasin nõnda siis iseäralisel olukorral ja weel iseäralisemate tunnetega — midagi kirjeldamatut sündis see juures minu sees. Aamen'i järele tõusime mõlemad ülesse ja Karl küsis kohe minult tõsidusega, mis mind wärisema pani: „Kas see on aga nüüd kindlasti ära kustutatud, mis selles suures raamatus minu oli kirjutatud?“ — „Ja, kindlasti, minu laps!“ — Wähe aja pärast küsis ta jälle: „Millega kustutasid inglid selle ära, kas künaga?“ — „Ei, meie Onnistegija werega“. — Karl waitis tükk aega, pööras siis oma pisarates silmad minu poole ja küsis: „Isa, kas sinu on ka midagi selles suures raamatus kirjutatud olnud?“ — „Ja, kahjuks!“ — „Ja ema ka, kas tema on ka pattu teinud?“ — „Jal!“ — „Aga teie patud on ju ka ikka ära kustutatud?“ Lapse küsitelemise ajal waldas mind piirita hirm; mulle näis, kui ei seisaks ma mitte lapse ees waid igawese kohtumõistja

uurimise all. Ma wastasin waifsel häälel:
„Ma loodan — ja“.

Samal filmapilgul kuuljin ma oma selja taga tagasihoitud nuufsumist; minu naine oli tähelepanemata senna tulnud ja meie kõnelemist päält kuulanud. Tema langes minu rinnale ja mina tõmbasin teda enda kõrwale põlwili ja siis palwetafime meie — isa, ema ja laps — selle armulise ja halastaja Jumala poole, kes oli meile wõõrats jäänud ja nüüd neid äraeksinuid Jeesuse were pärast jälle wastu wõttis. Nüüd usume meie, mida Karl meist uskunud oli, ja minu ema palwed olid kuulnud.

(„Kirchenbote“).

Muusika

Adamast peale on maailmas leiua ja furbtuft. Kuhu ka film ei waata, igal pool leiab ta inimesi, kes rõhutatud ja koormatud, küll igapäewase leiua pärast, küll omaksete surma, küll õnnetu elu pärast. Elu mis enne rõõmustuseks oli, on nüüd mitmetele wastifuks saanud. Noored ja wanad, kõitidel põleb südames soow paremat kätte saada, kõif otfiwad mitmete abinõude kaudu rahuldust. Ja tõesti, ega's inimesed ei olegi nii halwad: igalühel on südamele sellest heast mida suur Looja Adamale andis. Igal inimesel on inimlikkuse tunne olemas, aga ta on peidetud, nagu mõni kalliskivi, tolmuga alla. Seda kallis kiwi wäljatuuu tolmuga alt peaks nende hool olemas, kes abinõusid tunnewad. Üks sellekohane abinõu on „muusika“. See on abinõu mis ka siis aitab, kui ükski sõna enam ei mõju, kui keel enam kõnelema ei saa. „Muusika on kõrgem ilmutus kui kõif tarkus ja mõtte-teadus“ ütles kord juurwaim Beethoven. Kena luuletus on hea kuulda, ilus maal on filmadele hää pealt waadata, kuid muusika ja laul on mõjuw kui seda ette kantakse; ta tabab inimese südant. Ta peletab pahu mõtteid eemale, taltsutab wiha, trööstib kurba, paneb inimest unustama kõif mis maie eluga ühenduses; tema saab waimus kõrgematesse õhkkondadesse kantud, sinna, kus ei ole walu ega leinamist, kus waid kõlab igawene rahu ja täiuslik koostõla....

Looduses peegeldub igal pool muusika wastu, olgu see mere mühinas ehk metsa kōhinas, tormi hulumisest, müristamisest, lindude laulus ehk wihma krabinas. Igal pool looduses kuuleme teatud muusikat, tunneme selle tõttu ka rahuldust seesmiselt kui loodusesse wälja läheme.

Muusika on jõud, mille ees inimesed kui ka loomad taganema on sunnitud. See on jõud mis wälja lähleb Loojast, kõige loodusesse, mis ei jõe seisma ühegi raskuse ees, mis mõjub kõitide peale, kes ette juhtub....

Järgmisel korral tahame aegluga, siis edaspidi weel kätituswiise kuulda, iseäranis mis sellel alal kogudustes wõiks korda saata.

W. Johanson.

Raastundlik mees

Seda peab tunnistama, ta oli äärmiselt raastundlik mees. Ta wõis õrnatundeline olla kui laps, kui sellele haiget tehti keda ta wäga armastas. Seda peab aga ütlemas, tema armastus ja raastunne ei ulatanud tuhandetele.... Seepärast ei olnud ta jõe farnane mis tammist läbimurdes ümbruskonna üle ujutab. Ei, waid arwamata sügawtundeliseft woolas armastus temalt inimesele, keda ta selleks wäärt arwas olemas. See sai siis tema tähelpanu ja õrnuse osaliseks.... Kõige parema istme, parema osa ja kõige maitswama joogi andis ta walitule. Südamest, kadefufeta rõõmustas ta ennaft inimesega, kui see teine kiituse osaliseks sai, kuna kõif pahad sõnad, külmad otfufed ka teda kurwastufega täitfid. See oli juba suur julgus tema juuresolekul mõnda paha sõna, tema poolt armastawa ifiku kohta ütelda.

Kuid liigutaw oli pealt näha ülespida-mist tema poolt armastawa ifiku wastu, kui sellele mõni hädaoht waritses. Terwe maja pidi sellest teadma. Ifegi lipp katufel sai poolewarda tõmmatud. Igaüks pidi kõif abinõud tarwitufele wõtma et hädaohtu kõrwaldada ehk seda wähenkada. Ent häda sellele ifikule, kes walju rääkimisega ehk naermisega, ehk koguni ukse paugutamisega oma raastundmise puudust awaldas. Kui wäga kaebas ta raskete olufordade üle, kes seda armastawat ifikut sundifid juba wara kella seitsme ajal ülestõusma, waatamata kas see palju ehk wähe, hästi ehk halvasti oli maganud. Ühesõnaga: ta oli tõesti nagu isa ja ifegi kui ema selle inimhinge wastu, keda ta kõigest südamest armastas.

Misfugune wahakord on fim küll kirjeldud! Kes oli siis see õnnelik, sellele elus niipalju armastust, raastundmist ja õrnuft selle ifiku poolt ofaks oli saanud? Mõnda küsib lugeja küll juba küff aega — „See

ei wõdi muu olla, kui tema oma naine?" —
Ei see ta küll ei olnud. „Eh! tema ainsam
laps?" — Ra mitte! „Tõesti ainult tema
sõber?" — Raugelt mitte! —

See oli tema ise.

G. Faanhauseri ainetel... W. Johanson.

Pahandus

I.

Enam kui inimesed, pahandavad meid
elutud asjad. Meile näib et nad meid
pahandavad kuna see otse wastupidiselt
wõib olla.

Halwasti tõmbaw ahi, — meie ei süüta
seda dieti —, uks mis finni ei lähe — meie
ei tõsta teda hingede kohalt, kell mis ei käi
nii täpselt — meie ei tea et seda regulee-
rida saab — kõik need asjad pahandawad
meid.

Kui sa warastatud asja käes hoiad ja ise
sealjuures rahulik oled, siiski higistab su
käsi, mis ausam on kui sina. Mitte sina,
waid su ihu on teine, kui sa ennast pahan-
dad ehk ärritatud olekus wiibid. See on
sinu närwilikkuse tagajärg.

Need asjad ei olegi nii wäikesed et neid
tähelepanematuks jätta. Kes päewa algab
ärritud oleks, lõpetab seda ka maharõhutud
meeleolus.

Meie tülitseme asjadega, sündmustega,
inimestega, armudega, nädalapäewadega.
Meie oleme süüfikast õppinud et looduse
seadused walitsewad asjade üle ja siiski,
meie ei ela neid läbi omas elus. Nad on
äraõpitud, meile hoopis wõõrad ja elutud.
Niikaua kui meie neid läbi ei ela, paneme
ärrituse süüd asjade arwele. Meie talitame
siis kui mees, kes baromeetri purustab et
see temale halba ilma kuulutab.

Kuidas on aga lugu inimestega? Meie
ütleme: „nemad ärritafid mind!“ Nõnda on
need inimesed! Nad on halwad eneseaar-
mastajad, kes rõõmustawad teise häda üle.
Kuid kannataja ise on alati erand. Sa
kaebad teiste üle ja nõnda kaebab igakõik
teiste ja ka „sinu“ üle! See peaks sind
targaks tegema.

Mõte, et teised niisama sinu üle kaebawad, paneb sind mõtlema enese üle. See
näitab milline sina ise oled ja millised tei-
sed on. Ent kui sul julgus on, siis wõid
kindlasti wõita. Sa tunned et sa aus olles
enese wastu rahulik wõid olla.

II.

Jialgi ei ole elutud asjad süüdi. Ja
inimesed? — Kui sa kipud pahaseks saama

nende üle, ära siis enne wasta kui oled
kafskümmend lugenud. Oled sa kahtluses
kumb teist pahane on, siis sea oma wastast
enda kohale, nagu oleks tema kõik nõnda
tunnud nagu sina praegu ja sa leiad, et
iuimesed nii halwad ei olegi. Sa saad
wõitu pahanduse üle.

Ärritus — see tähendab lahkarwamist
sinu ja muu ilma wahel. Ei õnnatud juh-
tumised ega rasked kogemused ei surma
inimest ega mata sinu rõõmu enese alla.

Päewased wäikesed pahandused, millis-
tega meie ialgi walmis ei saa, sest et nemad
meile nii kättesaamatud on, kui sääsed su-
wifel ajal, pimestawad meie meeli. Nemad
ei lasa päikest paista, millist meie kõik nii
wäga wajame. Seepärast peame wõitlema
kõigi pahanduste, rahutuste, libeduste ja
ruttamiste wastu, sest nendest ripub ära
inimeste saatus.

Just seepärast jääwad hommikumaa
elanikud nõnda kaua nooreks, et nad igat
elusetetulewat juhtumist saatusest määra-
tuks peawad ja seda hääfüdamlikelt wastu
wõtawad. Meie aga pahandame sagedasti
iga asja üle, mis meile ei meeldi ja teeme
sellega asja ainult weel pahemaks ning
rifume eneste termist. Olgu selles suhtes
meie kõikide elus täieline ja lõpulik pöö-
rang. Mida warem seda teostada püüame,
seda kasulikum on see mõlemile poolele.

Dr. A. Beyerli ainetel W. Johanson.

Noorfoo ülim elu-eesmärk

Aastatuhanded on rahwaste peres tead-
matus ja pimedus walitfenud, mille festel
ikka õigest eesmärgist on mööda mindud.
Inimesed kummardawad päikest ja teisi lood-
olewusi. Nende südamed on täidetud eba-
usuga ehk jälle ükskõiksusega mis on põhju-
seks õige eesmärgi kaotamisele. Ainult wä-
hesed tunnewad tõeliku õnne teed ja kauge-
suurem enamus pühendab kogu oma elu
asjadele mis jäädawad hukatust toowad.

R o l m e k s i l i k u e l u - e e s m ä r k i .

Iga noor, kes neid rida-
sid loeb, loodab
oma noorusjõu, hoolsuse ja tegewuswõime
peale, omdes eneses eesmärke, mida nende
abil loodab kättesaada. Enamasti on aga
need eesmärgid üks neist järgnewast kol-
mest — mõnusus, rikkus ja inimlik au.
1. Joh. 2,16.

Esimene on „wesi, mis magus maitseb“
ja „keelatud leib“, mida selle nautijad igat-
sewad kättesaada. Ei pruugits wist palju

selle eesmärgi ütsikasjades rääkida, sest selge on see igale otskohesele tähelepanijale. Kes on need noored, kes hommikul, millal väljapuhkanud hoolsad töölised ja ametnikud oma päewatööle ruttawad, wäsinult, poolkustunud filmil tuhmilt ringiwaates, kojupoole liiguvad? Kes on need noored, kes ütlevad, et nende elamishimu, energia ja soowid kokku on warisenud? Kes on need noored, keda „wabasurnuna“ kalmule kantakse? Need on noored mõnufuste maitsejad...

Eesmärk rikkuse järele on nähtawalt wähem hädaohtlik, kuid lõpufiht on tal siiski sama, mis eelmiselgi, sest „kes tahawad rikkaks saada, need langewad kiufatuste ja kõie sisse ja mitme rumala ja kahjutegewahimu sisse, need wajutawad inimese alla hukkamise ja ärarikkumise sisse, sest rahaahnus on kõide kurja asjade juur, mis mõningad on püüdnud ja (selleläbi) usust äraeksinud ja nemad on ise endid mitme walguga läbipistnud. I. Tim. 6, 9, 10.

Tugewam kiufaja on au. Auahnus on nii armas ja tõditaw paljudele, kuid selle ilusa rohtlaane all peituvad mürgilised maod, mis igat auigatsejat surmawalt haawawad.

Jumalik elueesmärk

„Midagi suurt“, mille järele meie sirutame, peab tõesti ka midagi suurt olema, ehk näib ta ainult suurena. Meie nägime eelpool, et mitmed teed elueesmärgile ei wiinud. Kuid meie teame kindlasti, et elul üks tõsine eesmärk olema peab. Kui inimene mõnufushimust, rikkusejahist ja auahnusest eemale põgeneb, siis peab tal midagi olema, mis ta hinge rahuldab ja täidab, muidu wõib temaga nii juhtuda, kui Kristuse tähendamissõnas inimesega kes oma koda puhastanud ja ehtinud oli, kuid selle tühjalt seisma jätnud, millal roojased waimud seda nõnda leides seitse korda suuremal armul sisse asusiwad ja siis oli selle inimese wiimane lugu palju pahem kui esimene.

Sul peab eesmärk olema, mis ainult suurena ei näi, mis ei kao ega kokkuwarise ja mis päew päewalt ikka weel suuremaks ehk täielikumaks muutub. Ükski kaduw eesmärk pole niisugune, mis kokku ei wariseks. „Ja Jehoowa rääkis Moosese wastu ja ütles: „Räägi kõige Israeli laste koguduse wastu ja ütle neile: „Räägi kõige Israeli laste koguduse wastu ja ütle neile: Teie peate pühad olema sest pühad olen

mina, Jehoowa, teie Jumal. (3 Moos. 19, 1—2). Ainult taewa wäed wõiwad sind selle auliku eesmärgi saawutamisele aidata. See on eesmärk, mis sinu hinge igawese õnne ja rahuga täita wõib. See on eesmärk, mis sind kord igawese eluga kroonib. Selle eesmärgi saawutamise tingimised on Jumalast sisseantud raamatus—piiblis, leida.

Sa ehk küsid, „kas on see siis ainus tõsine eesmärk, mis sind kuni elulõpuni õnnelikuna hoida wõib; eks ole ju mitmed isikud aegloos aulikke eesmärkte saawutanud ja õnnelikud olnud“. Allpool wõime lugeda üteliisi, mitmete isikute poolt, kes ka üht „eesmärki“ on omanud ja lõpuks oma surmatunnil kõige oma eesmärkide lõpuarwe kokku tõmbawad:

Voltaire, kelle elueesmärgiks oli usku Jumalasse ja tema sõna, — piibli, häwitamine, on oma surmawoodil waheldates wandunud ja Jumala poole, keda ta elu aeg teotanud ja pilganud oli, palunud. Surmatrippides oli ta woodist maha kukunud ja hüüdnud: „Kristus! Oh Jeesus Kristus!“ Aga see oli hilja.... Tema surmaheitlus oli nii kohutaw olnud, et ta põetaja pärast seletas, et ta kõige maailma waranduse eest enam nõus olema ei saaks, weel kord ühe jumalasalga surmawoodi ees seista. Surmapiinas suri Voltaire oma arsti, Dr. Frauchini käte wahel, kes ta seda kõike ise tunnistas.

Surew Inglise mõteteadlane Hobbes, seletas: „Mul on tunne, kui teeksin ma hüpet pimedusesse. Kui ma kõige maailma Island oleksin, siis annaksin kõik selle eest, et weel üks päew elada wõiks“.

Inglise kuninganna, Elisabeth, ütles surma eel: „Kõik oma wara annaksin weel ühe minuti elu eest!“

Napoleon I. kirjutas enne surma päewaraamatusse: „Warsti laman ma hauas. Ma suren enne oma aega ja minu ihu peab usside söödaks saama. See on nüüd saatust, mis mehele osaks saab, keda kord Napoleon Suureks hüüti. Milline suur kuristik on minu wiletsa ja Kristuse igawese riigi wahel! Teda kuulutatatakse igal pool, teda armastatakse, kummardatakse, ja tema kuningriik lewineb üle terve maailma“. Jah, Kristuse kuningriik lewineb ja selle kaaslewitajad, kelledele see kõrgemaks elueesmärgiks on, waatawad rõõmuga tulewiku, ka siis, kui nad oma eesmärgi märtri surmaga pitseerima peawad. Ed. Mägi.

Saladusline päästeföis

I.

Külm, õudne, tormine õö mere peal —
Laened tõusewad maja kõrgusele.
Kaljulise rannale lähenedes seal
Üks mastita laewuke on mängiks laenetele...
Wihased laened laewukest mängu kanniks
[teewad,

Ja teda siia-sinna heites
Wiimaks wastu kaljuid puruks lööwad....
Meeskond, end külmas hauas leides,
Peaseb ranna poole ujumise teel,
Kuid rannal laened keewad wihasemalt weel,
End wastu kõrgeid kaljuseinu heites....
Kohutaw õö, — külm laenetaw mere
Wesi ajab meestel soontes tarretama were,
Aeg selles heitluses õöpimeduse sees
Otsatuna näib; — ka märgata on wees
Järgest' kõrgemale, kõrgemale tõusu....
Peastetuil weel wähe jatkub jõudu!
Nad siit ja sealt pimeduses finni wõt'wad,
Kaljult kalju juure jõudes; — laened järel
[tõt'wad,
Nad oma saaki finni püüdwad,
Ja wahutades mühisewalt wõidulaulu
[hüüdwad....

II.

Seal wiimaks, kui ühe uppuja käsi
Kaljuseintelt peatust otsides ei wäsi,
Leiab rippuwa kõie kalju pealt
Ja rõdmuhoos ta tõstab wõiduheaht!
Kõik mehed rõdmuga nüüd sinna juure
[tõt'wad,
Kõit mööda kalju ronima rut'wad,
Tänu õeldes sellele, kes nii sõbralik olnud
Ja neile õigel ajal appi on tulnud.
Kuid waata, — kui ülesse on jõudnud nad,
Surmast peastetuna ringi waatawad,
Ei ole peastjat näha, kes kõie finni kõitis,
Ja neile kaljuseinalt alla merde heitis.
Nad märjalt wärisedes õökülma kätte jäewad
Ja oma lootust hommikuse walge peale
[heitwad;

Siis hommikul neid rannawahid näewad,
Nüüd nende warju all nad kaitset leidwad...

Kuid päästeföis?... Mõne aasta eest
Üks teine laewuke tormidest
Samasse kohta randunud oli;
Neid rannawaht nähes appi siis tuli.
Peasteks kõie kalju külge kõitis,
Ja mõnegi inimelu laenetelt tagasi wõitis.
Sealt paigast eemale siis ruttas,
Merelt saaki tagasi wõttes
Rõdmuga kõik warju alla tõtsid
Ja kõie sinna paika jätsid....
Ei tulnud rippuwat kõit ei kellegile meele
Päew-päewalt sinna oli unustatud ta....
Unustud? Juh tumisi unustud?
[ütled sa?

Oh ei! Ei!.... Kõit walwas selle
Zumalik film, mis ialgi ei wäsi,
Ja kaitsetunud oli, et kellegi käsi
Kõit kaljuseinalt enne peasta ei wõi
Kuni ka neile ta sel õösel surmast peast-
[jaks sai.

* * *

Nii on ka igawese Isa meel
Enne, kui meid polnud loodud weel
Peastmist toonud surma ahastuse käest
Ja lunastand meid omast kõrgeist wäest.
Nüüd usu kindlust selle läbi loogem,
Ja Zumalale igawesti tänu toogem!

Saffakeelest Ed. Mägi.

* * *

Inimene on nõnda hea, kui head ta
teisi tunneb olewat.

Ole kaastundlik selle wastu, kes sulle
paha teeb, ütleb wõi seda finust mõtleb, sest
temal ei ole midagi paremat sulle anda.

Ükski inimene ei ole nii tark, et tal tei-
sest enam midagi õppida ei oleks.

„**Lõe Sõnumi**“ aastakäigu hind on 180 m.
[üksil nr. maksab 15 „

Wäljaandja: 1895 a. ajutat. 7 p. Adw. Eesti Liit. Tellimised kui ka rahasaadetused saata Martha Daniel
Merepuiestee nr. 14-a Tallinnas.

Wastutaw toimetaja: M. Bärengrub, Posti tän. nr. 48, kort. 5, Narwas, kuhu kaastööd tulewad saata.
D.-U. „Narwa Kirjastusühisuse“ trükk, Narwas. 1926.